

О.П. Близнюк, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

А.С. Ковальська, студ. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Управління сучасним торговельним підприємством в умовах нестабільності та хронічних кризових явищ в розвитку національної економіки, посилення конкуренції на ресурсному та споживчому ринках, вимагає підвищеної уваги до формування інтегрованої системи управління фінансовими ресурсами, які є базовим джерелом економічного та інноваційного потенціалу підприємств торгівлі, визначають ефективність їх діяльності в ринковому середовищі, фінансову стійкість, стабільність та конкурентноздатність, забезпечують безперервність торговельно-господарських процесів, соціально-економічного розвитку та зростання ринкової вартості.

Фінансові ресурси підприємства – це сукупність грошових коштів, що формуються із диверсифікованих джерел (внутрішніх та зовнішніх, наявних та потенційних власних, залучених, позикових, доходів і нагромаджень підприємства), інтегровані у відтворювальний процес, забезпечують його безперервність та генерування новоствореної вартості на мікрорівні, слугують фінансовим підґрунтям формування ресурсного, економічного та інноваційного потенціалу підприємства, можуть швидко трансформуватися в інші види економічних ресурсів (матеріальні, трудові, інформаційні), є джерелом відшкодування матеріальних затрат, виконання фінансових зобов'язань, ключовим чинником соціально-економічного розвитку й зростання ринкової вартості підприємства.

Принциповою особливістю та специфікою функціонування фінансових ресурсів торговельних підприємств, що впливає з провідних функцій торгівлі, є інтеграція їх в сферу товарно-грошового обігу, де відбуваються обмінно-перерозподільні процеси, які відіграють визначальну роль у заключній стадії розширеного відтворення на мікроекономічному рівні: в перетворенні капіталу з товарної форми на грошову, коли відбувається зростання його вартості за рахунок новоствореної доданої вартості в процесі реалізації вироблених товарів і послуг споживачам; в зміні форм власності та доведенні вироблених товарів (послуг) зі сфери виробництва, через обмін, до сфери споживання.

В останні роки достатньо відчутним в процесі діяльності підприємств торгівлі України став вплив зовнішніх чинників у вигляді інфляцій, зростанні фінансових ризиків, посилення конкуренції на споживчому ринку, а також спостерігався дефіцит власних фінансових ресурсів разом з обмеженими можливостями наявних та потенційних джерел їх поповнення. Все це створювало певні труднощі для підприємств торгівлі, для подолання яких необхідний активний пошук нових ефективних джерел фінансування, які б дозволили мінімізувати комерційні та фінансові ризики та підвищити результативність фінансово-господарської діяльності в цілому. Необхідність стабільного функціонування та розвитку торговельних підприємств в поточному та довгостроковому періодах об'єктивно вимагає додаткового залучення позикових фінансових ресурсів з різних джерел та підвищення ефективності їх використання.

Значною мірою об'єктивна необхідність використання позикових ресурсів в торговельній сфері пов'язана з невідповідальністю у часі між витратами на закупівлю товарів та отриманням виручки від їх продажу. Потреба підприємств торгівлі у кредитних ресурсах виникає також у зв'язку з необхідністю здійснення витрат на створення сезонних товарних запасів, виникненням ускладнень у розрахунках з постачальниками товарів, виконанням фінансових зобов'язань перед бюджетом, банками, страховими організаціями, здійсненням інвестиційної діяльності тощо.

Враховуючи важливість та незамінність позикових фінансових ресурсів в діяльності торговельних підприємств, особливу увагу фінансовим менеджерам треба звернути на планування обсягів залучення довго- та короткострокових кредитних ресурсів та прогнозування термінів їх використання й окупності в результаті фінансово-господарської діяльності підприємств торгівлі.

Ключовою вимогою ефективного управління фінансовими ресурсами в підприємствах торгівлі є оптимізація їх структури за критеріями мінімізації вартості, ризику та термінів залучення й використання з метою забезпечення високого рівня фінансової стійкості, платоспроможності та фінансової рівноваги, збільшення економічної рентабельності вкладеного в активи фінансового капіталу. Для цього необхідна розробка якісного методичного інструментарію, що дозволить планувати оптимальні часові та вартісні параметри залучення довго- та короткострокових кредитних ресурсів та прогнозувати результативність й терміни окупності позикових коштів в процесі їх використання у фінансово-господарської діяльності підприємств торгівлі з урахуванням можливих обмежень і ризиків.